

Δανιήλ Φιλιππίδης

Summary :

Σημαντικός λόγιος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού που γεννήθηκε στις Μηλιές του Πηλίου και έζησε κυρίως στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, ενώ πέθανε στη Βεσσαραβία. Δίδαξε στην Ηγεμονική Ακαδημία του Ιασίου και εξέδωσε πολλά βιβλία, τόσο μονογραφίες για την ιστορία και τη γεωγραφία της Ρουμανίας και της Ευρώπης ευρύτερα, όσο και πολλές μεταφράσεις επιστημονικών και φιλοσοφικών κειμένων.

Other Names

Δημήτριος Φιλιππίδης

Date and Place of Birth

1750-1755, Μηλιές του Πηλίου

Date and Place of Death

Αρχές του Νοεμβρίου του 1832, Bălti της Βεσσαραβίας

Main Role

Λόγιος

1. Γέννηση – σπουδές – διδασκαλία

Ο Δανιήλ (κοσμικό όνομα Δημήτριος) Φιλιππίδης γεννήθηκε πιθανότατα ανάμεσα στα έτη 1750-1755 στις Μηλιές του Πηλίου. Η οικογένειά του ήταν από τις «πρώτες» της πόλης, ενώ ξαδέλφια του ήταν οι, επίσης λόγιοι, Άνθιμος Γαζής και Γρηγόριος Κωνσταντάς. Τα πρώτα γράμματα διδάχθηκε στις Μηλιές από τον τοπικό δάσκαλο, ιερομόναχο Άνθιμο παπά-Πανταζή.¹

Ο Δημήτριος χειροτονήθηκε ιερομόναχος το 1779 και από τότε άρχισε μία σειρά περιπλανήσεων προκειμένου να αποκτήσει ευρύτερη μόρφωση. Αρχικά μαθήτευσε στην Αθωνιάδα, αλλά το χαμηλό επίπεδο των σπουδών εκεί μετά την αποχώρηση του Ευγένιου Βούλγαρη τον απογοήτευσε και ήδη το 1779 βρισκόταν στη [Χίο](#), στη Σχολή του Αγίου Μηνά. Ένα χρόνο αργότερα, παρακολούθησε μαθήματα στην Ηγεμονική Ακαδημία στο Βουκουρέστι, με καθηγητές αξιόλογους λογίους, όπως ο Νεόφυτος Κανσοκαλυβίτης. Ο Φιλιππίδης έμεινε στο Βουκουρέστι μέχρι το 1784 ενώ αργότερα δίδαξε στην Ηγεμονική Ακαδημία του Ιασίου, πιθανότατα για μικρό χρονικό διάστημα (1784-1786).²

Κατά τη διαμονή του στη Βλαχία ιδιαίτερα σημαντική στάθηκε για την πνευματική διαμόρφωση του Φιλιππίδη, για τις καινοτόμες γλωσσικές ιδέες του και το ενδιαφέρον για τη γαλλική σκέψη, η γνωριμία του με το Δημήτριο Καταρτζή, «πατριάρχη» των λογίων στη Βλαχία, εξαιρετικά αξιόλογο στοχαστή με πολύπλευρη, ευρωπαϊκή και ανατολική, παιδεία.³

Σημαντικότερη καμπή ωστόσο για τη συγκρότηση της φιλοσοφικής και επιστημονικής σκέψης του Φιλιππίδη φαίνεται ότι στάθηκε η διαμονή του στο Παρίσι (1790-1794). Στην πρωτεύουσα της Γαλλίας είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει μαθήματα σημαντικών επιστημόνων, όπως ενδεικτικά του αστρονόμου Lalande, ενώ εκεί συνδέθηκε ιδιαίτερα με το γεωγράφο Barbié du Bocage, που παρέμεινε στενός φίλος του για πολλά χρόνια.⁴

Ο Φιλιππίδης εγκατέλειψε το Παρίσι το 1794, πιθανότατα λόγω και της βίαιης εξέλιξης της Γαλλικής Επανάστασης που τον απογοήτευσε, και έφτασε στις Μηλιές το καλοκαίρι του ίδιου χρόνου.⁵ Μετά από μια σειρά μετακινήσεων εγκαταστάθηκε στα 1796 εκ νέου στο Ιάσιο, στο σπίτι του μεγάλου [βογιάρου](#) Gheorghe Balș, ως οικοδιδάσκαλος των γιων του, ασχολούμενος παράλληλα με τη μετάφραση και τη συγγραφή.⁶ Για ένα μικρό χρονικό διάστημα (1803-1806) δίδαξε, παρά τις αντιρρήσεις συντηρητικών παραγόντων του Ιασίου, στην Ηγεμονική Ακαδημία, χάρη και στην υποστήριξη του ηγεμόνα

Δανιήλ Φιλίππιδης

Αλέξανδρου Μουρούζη που φιλοδοξούσε να αναδιοργανώσει τη σχολή και να βελτιώσει το επίπεδό της.⁷

Το 1810 πραγματοποίησε ένα δεύτερο ταξίδι στο Παρίσι, όπου και έμεινε μέχρι το 1812. Κατά τη διαμονή του στην πρωτεύουσα της Γαλλίας οξύνθηκαν και οι σχέσεις του με τον [Αδαμάντιο Κοραή](#), πιθανότατα λόγω διαφορών σε γλωσσικά και φιλοσοφικά ζητήματα. Στα επόμενα χρόνια (1812-1815) έμεινε στο Κισινιέφ (Chisinau) της Μολδαβίας ως βοηθός του λόγιου μητροπολίτη Bănulescu-Bodoni, και αργότερα (1815-1818) στη Λειψία προκειμένου να φροντίσει την έκδοση των βιβλίων του. Επέστρεψε στο Ιάσιο το 1818 και έμεινε στην οικία των Bals.

Λίγες πληροφορίες γνωρίζουμε για τα τελευταία χρόνια της ζωής του Φιλίππιδη, όπου φαίνεται ότι διατηρούσε σχετικά περιορισμένες επαφές με παλαιούς φίλους και συνεργάτες του. Πάντως, έγινε μέλος της [Φιλικής Εταιρείας](#) το 1819, αλλά δεν επέστρεψε στην Ελλάδα, παρά την πρόσκληση του λόγιου Νεόφυτου Δούκα. Πέθανε ξεχασμένος στο Bălți, μία μικρή πόλη της Βεσσαραβίας στις αρχές του Νοεμβρίου του 1832.⁸

2. Συγγραφικό έργο

Η συγγραφή ήταν αναμφίβολα ο τομέας όπου κυρίως διακρίθηκε ο Δανιήλ Φιλίππιδης. Το έργο του χαρακτηρίζεται για την ποικιλία του, καθώς αποτελείται τόσο από πρωτότυπα γεωγραφικά και ιστοριογραφικά πονήματα, όσο και από μεταφράσεις σπουδαίων κειμένων της ευρωπαϊκής επιστήμης και φιλοσοφίας.

2.1. Γεωγραφία Νεωτερική

Στα 1791 οι Δανιήλ Φιλίππιδης και Γρηγόριος Κωνσταντάς εξέδωσαν στη Βιέννη τον πρώτο τόμο της *Γεωγραφίας Νεωτερικής*, που περιλάμβανε περιγραφή της Ευρώπης. Η *Γεωγραφία* αποτελεί ένα από τα πλέον καινοτόμα κείμενα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, χάρη στην πρωτοποριακή εφαρμογή νέων γεωγραφικών μεθόδων, που έδιναν έμφαση στην αυτοψία, καθώς και στη χρήση των καλύτερων ευρωπαϊκών εγχειριδίων. Αλλά και οι ιδέες που εκφράζονταν ήταν εξαιρετικά κριτικές, κάποτε μάλιστα προσέγγιζαν και τον αντικληρισμό.⁹

Το νεωτερικό πνεύμα της *Γεωγραφίας* εκφραζόταν άλλωστε εναργέστατα και από τη χρήση μιας ζωντανής και εύπλαστης «λαϊκής» γλώσσας, που ελάχιστους δεσμούς είχε κρατήσει με τον «καθαρεύοντα» λόγο που χρησιμοποιούσαν οι περισσότεροι λόγιοι. Αξίζει να σημειωθεί πάντως ότι η γλωσσική μορφή του έργου απογοήτευσε ακόμη και το Δημήτριο Καταρτζή, πνευματικό «πατέρα» των Δημητριάων, ενώ και ο ίδιος ο Φιλίππιδης - χωρίς ποτέ να απαρνηθεί ρητά τη γλώσσα του κειμένου - δε χρησιμοποίησε ποτέ πια τόσο «δημώδη» λόγο.¹⁰

2.2. Μεταφράσεις

Ως τυπικός εκπρόσωπος του διαφωτισμού ο Φιλίππιδης έδινε μεγάλη βαρύτητα στη μετάφραση ευρωπαϊκών βιβλίων για τις θετικές επιστήμες. Μετέφρασε συνεπώς τη *Φυσική* του Brisson, που έμεινε ανέκδοτη καθώς και την *Αστρονομία* του Lalande, που εκδόθηκε, σε δύο τόμους, στη Βιέννη το 1803.¹¹

Πέρα όμως από επιστημονικά εγχειρίδια ο Φιλίππιδης ασχολήθηκε συστηματικά και με τη μετάφραση φιλοσοφικών κειμένων. Τα κείμενα που μετέφρασε καταδεικνύουν τη βαθιά γνώση που είχε για την πορεία του φιλοσοφικού στοχασμού στην Ευρώπη. Το 1801 εκδόθηκε στη Βιέννη ένα κλασικό κείμενο του Γαλλικού Διαφωτισμού, η *Λογική* του Κοντιλιάκ (Condillac), ενώ στα τελευταία χρόνια της ζωής του ο Μηλιώτης λόγιος μετέφρασε πολλά αποσπάσματα του Kant όντας μαζί με τον [Κούμα](#) ένας από τους πρώτους Έλληνες διαφωτιστές που πλησίασαν τη σκέψη του μεγάλου Γερμανού φιλοσόφου.¹²

2.3. Το ιστοριογραφικό έργο του Φιλίππιδη

Ο Φιλίππιδης ασχολήθηκε συστηματικά με την ιστοριογραφία κατά τις τελευταίες δεκαετίες της ζωής του. Συγκεκριμένα στα 1816 εξέδωσε στη Λειψία την *Ιστορία της Ρουμανίας* και το *Γεωγραφικόν της Ρουμανίας*.

Δανιήλ Φιλίππιδης

Στα έργα που αφιέρωσε στην ιστορία της Ρουμανίας ο Μηλιώτης λόγιος φαίνεται να έχει αφομοιώσει τη σκέψη διαφόρων Ρουμάνων διανοουμένων, τόσο των Ηγεμονιών της Βλαχίας και της Μολδαβίας όσο και της Τρανσυλβανίας, αναφορικά με την εθνογένεση και το ιστορικό παρελθόν των Ρουμάνων, αποδεχόμενος τις πρωτοεθνικιστικές αντιλήψεις αυτών των στοχαστών. Συνεπώς, εξετάζει την ιστορία και των τριών ηγεμονιών αποδεχόμενος την ιστορική τους ενότητα ενώ υπερασπίζεται τα «δικαία» των Ρουμάνων έναντι κυρίως Γερμανών ιστορικών.¹³ Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε τον όρο «Ρουμανία», γεγονός που επισημάνθηκε επανειλημμένα από τη ρουμανική ιστοριογραφία.¹⁴

Πάντως είναι αξιοσημείωτο ότι οι Έλληνες διανοούμενοι, κυρίως μάλιστα εκείνοι του *Λόγιου Ερμή* κράτησαν μία σαφώς αρνητική στάση έναντι των ιστοριογραφικών μελετών του Φιλίππιδη, καθώς θεωρούσαν ότι αφενός το «γένος» είχε ανάγκη άλλων συνθέσεων, κυρίως εθνικής ιστορίας, και αφετέρου επειδή πίστευαν ότι η γλώσσα του Μηλιώτη λογίου ήταν «πεποιημένη».¹⁵

3. Αποτίμηση

Ο Φιλίππιδης ήταν μία ξεχωριστή προσωπικότητα ανάμεσα στη χορεία των Ελλήνων διαφωτιστών λογίων. Αναμφίβολα προικισμένος και εξαιρετικά μορφωμένος τόσο στις θετικές επιστήμες, όσο και στις ανθρωπιστικές, ήταν ταυτόχρονα μία «δύσκολη» φυσιογνωμία, που δεν είχε στενές φιλίες.

Η ελληνική λογιόσύνη, μολοντί είχε κρίνει εξαιρετικά θετικά τη *Γεωγραφία* του Φιλίππιδη κράτησε εντελώς αρνητική στάση έναντι των ιστοριογραφικών πονημάτων του Μηλιώτη λογίου και γενικότερα θεωρούσε ότι αυτός δε βοήθησε όσο θα μπορούσε στην προαγωγή της ελληνικής παιδείας. Αντίθετα, οι Ρουμάνοι λόγιοι, τουλάχιστον από τις αρχές του 20ού αιώνα, επισήμαναν την πρωτοτυπία της σκέψης του και την πρωιμότητα του όρου «Ρουμανία» που χρησιμοποίησε ο Έλληνας λόγιος.

1. Για αναλυτικά βιογραφικά στοιχεία για τον Φιλίππιδη βλ. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 238-286. Camariano-Cioran, A., *Les Académies Princières de Bucharest et Jassy et leurs professeurs* (Thessaloniki 1974), σελ. 612-621 και Οικονομίδης, Δ.Β., «Δανιήλ Φιλίππιδου βίος και έργον (1750-1832)», *Μνημοσύνη* 7 (1978-1979), σελ. 203-223.

2. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 238-239. Camariano-Cioran, A., *Les Académies Princières de Bucharest et Jassy et leurs professeurs* (Thessaloniki 1974), σελ. 613-614.

3. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 239-242. Για τον κύκλο του Καταρτζή βλ. Δημαράς, Κ.Θ. *Νεοελληνικός Διαφωτισμός* (Αθήνα 1998), σελ. 181-185, συνολικά για τη σκέψη του ό.π., σελ. 201-243.

4. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 243-247.

5. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 195.

6. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 249-250. Camariano-Cioran, A., *Les Académies Princières de Bucharest et Jassy et leurs professeurs* (Thessaloniki 1974), σελ. 615-616.

7. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 256-259. Camariano-Cioran, A., *Les Académies Princières de Bucharest et Jassy et leurs professeurs* (Thessaloniki 1974), σελ. 617-619.

Δανιήλ Φιλίππιδης

8. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 274-286· Οικονομίδης, Δ.Β., «Δανιήλ Φιλίππιδου βίος και έργον (1750-1832)», *Μνημοσύνη* 7 (1978-1979), σελ. 217-223.
9. Σύγχρονη έκδοση: Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης και Γρηγόριος Κωνσταντάς, Γεωγραφία Νεωτερική* (Αθήνα 1988), με πλούσια στοιχεία για τις πηγές και τη μεθοδολογία του έργου στις σελίδες 9-79. Αναλυτικά για τους ιδεολογικούς άξονες της *Γεωγραφίας* βλ. Κιτρομηλίδης, Π., *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες* (Αθήνα 1999), σελ. 139-164.
10. Βλ. Δημαράς, Κ.Θ., *Νεοελληνικός Διαφωτισμός* (Αθήνα 1988), σελ. 181. Για τα γλωσσικά ενδιαφέροντα του Φιλίππιδη, που συμπεριλάμβαναν και την προσπάθειά του να συνθέσει μια «καθολική» γλώσσα βλ. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 260-268 και Οικονομίδης, Δ.Β., «Δανιήλ Φιλίππιδου βίος και έργον (1750-1832)», *Μνημοσύνη* 7 (1978-1979), σελ. 247-255.
11. Βλ. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 254-256· Οικονομίδης, Δ. Β., «Δανιήλ Φιλίππιδου βίος και έργον (1750-1832)», *Μνημοσύνη* 7 (1978-1979), σελ. 258-262, 269-270. Οι συγγραφείς των βιβλίων αυτών ήταν καθηγητές του στο Παρίσι. Γενικότερα για την εξέλιξη της επιστημονικής σκέψης βλ. Καράς, Γ., *Οι θετικές επιστήμες στον ελληνικό χώρο (15ος-19ος αιώνας)* (Αθήνα 1991).
12. Βλ. Κιτρομηλίδης, Π., *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες* (Αθήνα 1999) και Argyropoulou, Roxane, «Raisons et idéalisme de Daniel Philippides», *Revue des Etudes Sud-Est Européennes* XX (1982), σελ. 355-359. Αναλυτικότερα για το πλαίσιο της φιλοσοφικής σκέψης του Φιλίππιδη βλ. Κονδύλης, Π., *Νεοελληνικός διαφωτισμός. Οι φιλοσοφικές ιδέες* (Αθήνα). Για τον Κωνσταντίνο Κούμα βλ. Stassinopoulou, M., *Weltgeschichte im Denken eines griechischen Aufklärers. Konstantinos Koumas als Historiograph* (Frankfurt 1992).
13. Βλ. Cicanci, O., «Daniel Philippidi: Vérité et fiction dans la rédaction de l'Histoire», *Revue des Etudes Sud-Est Européennes* XXI (1983), σελ. 195-201· Papacostea-Danielopolu, C., *Convergences culturelles gréco-roumaines (1774-1859)* (Thessaloniki 1998), σελ. 112-117 και Philippide, D.D., *Istoria României*, Cicanci, O. (μτφρ. στα ρουμανικά, εισαγωγή και σημειώσεις) (București 2004), σελ. 27-42. Γενικότερα για τη ρουμανική ιστοριογραφία της περιόδου και την ανάπτυξη του ρουμανικού εθνικισμού βλ. Hitchins, K., *The Rumanian National Movement in Transylvania 1780-1849* (Cambridge Mass. 1969), σελ. 58-111· Georgescu, V., *Political Ideas and the Enlightenment in the Romanian Principalities (1750-1831)* (New York 1971).
14. Βλ. Philippide, D.D., *Istoria României*, Cicanci, O. (μτφρ. στα ρουμανικά, εισαγωγή και σημειώσεις) (București 2004).
15. Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλίππιδης – Barbié du Bocage – Άνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 278-280.

Bibliography :

	Δημαράς Κ.Θ., <i>Νεοελληνικός Διαφωτισμός</i> , Αθήνα 1977
	Κιτρομηλίδης Π., <i>Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες</i> , Αθήνα 1999
	Camariano-Cioran A., <i>Les Académies princières de Bucarest et de Jassy et leurs professeurs</i> , Thessaloniki 1974
	Papacostea-Danielopolu C., <i>Convergences culturelles gréco-roumaines (1774-1859)</i> , Thessaloniki 1998
	Argyropoulou Roxane, "Raisons et idéalisme de Daniel Philippides", <i>Revue des Études Sud-Est Européennes</i> , XX, 1982, 355-359.
	Arvinte Vasile, "Dimitrie Daniel Philippide et la dénomination "Romania"", <i>Revue des Études Sud-Est Européennes</i> , XVI/2, 1978, 355-359.
	Οικονομίδης Δ., "Δανιήλ Φιλίππιδου βίος και έργον (1750-1832)", <i>Μνημοσύνη</i> , 7, 1978-1979, 200-290

Δανιήλ Φιλιππίδης

Webliography :

	Ελληνομνήμων - Κεντρική Σελίδα
	http://www.lib.uoa.gr/hellinomnimon/
	Επιτομή των Ρωμαϊκών
	http://anemi.lib.uoc.gr/metadata/b/1/c/metadata-86-0000017.tkl
	Επιτομή Φιλιππικών
	http://anemi.lib.uoc.gr/metadata/b/6/d/metadata-145-0000015.tkl
	Φιλιππίδης Δανιήλ
	http://www.lib.uoa.gr/hellinomnimon/authors/Filippidis.htm

Glossary :

	βογιάρος, ο
--	-------------

Τίτλος επίλεκτων μελών της αριστοκρατικής τάξης των σλαβικών λαών. Στη Ρωσία οι βογιάροι συμμετείχαν σε πολυμελή τακτική συμβουλευτική συνέλευση (ντούμα) και επηρέαζαν καθοριστικά την πορεία των κρατικών υποθέσεων σε περιόδους μεταβατικές, δυναστικών ερίδων, παρακμής της κεντρικής εξουσίας.

Sources

Quotations

Αποτίμηση του Δ. Φιλιππίδη από τον Γ. Κωνσταντά

«Εἶθε ὅμως νὰ εἶχε τὸ ἔθνος καὶ ἄλλους τοιοῦτους ἀλλοκότους μὲν ἐν γήρᾳ κοινωφελεῖς δὲ ἐν νεότητι ἄνδρας οἱ ὅποιοι ἐκλείπουσιν καθ' ἡμέραν ἀπ' ἑναὶς ἀπ' ἑναὶς καὶ γυμνοῦνται τὸ ἔθνος τοιοῦτων ἀνδρῶν»

Κωνσταντάς, Γ., εφημερίδα *Αθηνα*, 1838, σελ. 486-487, το παράθεμα στο Κουμαριανού, Α. (επιμ.), *Δανιήλ Φιλιππίδης – Barbié du Bocage – Ἄνθιμος Γαζής, Αλληλογραφία (1794-1819)* (Αθήνα 1966), σελ. 237.

Auxiliary Catalogs

Εργογραφία

Γεωγραφία Νεωτερικῆ Ἑρανισθεῖσα ἀπὸ διαφόρους Συγγραφεῖς παρὰ Δανιήλ ἱερομονάχου καὶ Γρηγορίου ἱεροδιακόνου τῶν Δημητρίων. Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα ἐπιστασία τῶν ἰδίων, καὶ φιλοτίμῳ χρηματικῇ συνδρομῇ τοῦ ἐντιμοτάτου κυρίου Ἰβου Δροσινου Χατζῆ Ἰβου, τοῦ ἐξ Ἀμπελακίων. Τόμος πρῶτος περιέχων τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκία, Ἰταλία, Σπᾶνια, Πορτογαλλία καὶ Φράντζα. Ἐν Βιέννῃ. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Κυρίῳ Θωμᾷ τοῦ Τράττνερν 1791.

Ἡ Λογικῆ. Ἡ αἰ πρῶται ἀναπτύξεις τῆς τέχνης τοῦ στοχάζεσθαι. Σύγγραμμα στοιχειῶδες ὅπου τὸ συμβούλιον τῶν παλατίνων σχολῶν ἐζήτησε καὶ ἐνέκρινε. Συγγραφὴν παρὰ τοῦ Κονδιλιάκ καὶ μεταφρασθὲν εἰς τὴν ὠμίλημένην Ἑλληνικὴν διάλεκτον παρὰ Δανιήλ Δημητρίου Ἱερομονάχου τοῦ Φιλιππίδου τοῦ ἐκ κώμης Μηλίων τοῦ Πηλίου ὄρους, παρ' οὗ προσετέθησαν καὶ σημειώματα, καὶ μία συνοπτικὴ Ἐκθεσις τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ λόγου μετὰ τῶν σοφισμάτων, καὶ ἕνας λόγος περὶ Σχολείων. Νῦν πρῶτον ἐκδοθὲν ἐπιστασία Ἀνθίμου Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Γαζῆ. Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας. Παρὰ τῷ Φράντζ Αντανίω Σχραιμβλ. 1801.

Επιτομὴ Ἀστρονομίας συγγραφείσα ὑπὸ Ἱερωνύμου Λαλὰνδ Διευθυντητοῦ τοῦ Ἀστροσκοπίου τοῦ πολεμικοῦ σχολείου, καὶ ἐφόρου τοῦ σχολείου τῆς Γαλλίας. Μεταφρασθεῖσα εἰς τὴν καθωμίλημένην Ἑλληνικὴν διάλεκτον παρὰ Δ.Δ. τοῦ Φιλιππίδου τοῦ ἀπὸ Μηλίων τοῦ Πηλίου ὄρους. Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα, ἐπιστασία, συνδρομῇ καὶ διορθώσει τοῦ Ἀρχιμδ' Ἀνθίμου Γαζῆ χάριν τῶν Φιλομούσων τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους. Τόμος Α'. Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας 1803. Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ Γεωργίου Βενδότη.

Δανιήλ Φιλιππίδης

Ιστορία τῆς Ρουμανίας ἢ ἔκθεσις τῶν ἀξιολογωτέρων μνημονευομένων συμβάντων ἐν τοῖς ἀριστεροῖς κάτω παριστρίοις, ἀπὸ τῆς ἐσβολῆς τῶν αἰγυπτίων μέχρι τῆς καταστάσεως τῶν ρουμανικῶν ἀρχηγεμονιῶν τοῦ Ρουμανικοῦ ἀγροῦ καὶ τῆς Μολδόβης Νῦν πρῶτον συντεθεῖσα καὶ τύποις ἐκδοθεῖσα ἐν Λειψία τῆς Σαξονίας, Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Ταουχνίτζ. Τόμος α΄. Μέρος α΄. 1816

Ἀπόπειρα Ἀναλύσεως τοῦ Νοουμένου ἑτεροίας παρὰ τὰς νῦν, νῦν πρῶτον ἐκπονηθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ ἀποπειρογράφου τῆς Ρουμανίας, καὶ προσφωνηθεῖσα, Ἐν Λειψία τῆς Σαξονίας 1817. Παρὰ τῷ Τάουχνιτζ.

Γεωγραφικὸν τῆς Ρουμανίας ἐς ἀκριβεστέραν καὶ πληρεστέραν κατάληψιν τῆς ἱστορίας αὐτῆς. Νῦν πρῶτον συνταχθὲν καὶ τύποις ἐκδοθὲν ἐν Λειψία τῆς Σαξονίας ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Ταουχνίτζ. Τόμος α΄. Μέρος β΄. 1816

Ἐπιτομὴ τῶν Φιλιππικῶν τοῦ Πομπηίου Τρόγου. Νῦν πρῶτον ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὴν αἰολοδωρικὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον μεταγλωττισθεῖσα, καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ ἀποπειρογράφου τῆς Ρουμανίας καὶ προσφωνηθεῖσα ἐν Λειψία παρὰ τῷ Τάουχνιτζ. 1817.

Φλώρου ἐπιτομὴ τῶν Ρωμαϊκῶν. Νῦν πρῶτον ἐκ τοῦ ρωμαϊκοῦ εἰς τὴν αἰολοδωρικὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον μεταφρασθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ ἀποπειρογράφου τῆς Ρουμανίας καὶ προσφωνηθεῖσα ἐν Λειψία παρὰ τῷ Βράϊτκόφ τῆς Ρουμανίας καὶ Ἔρτελ 1818.

Κουμαριανού, Α. (επιμ.), Δανιήλ Φιλιππίδης – *Barbié du Bocage* – Ἀνθιμος Γαζής, Ἀλληλογραφία (1794-1819) (Ἀθήνα 1966).

Κουμαριανού, Α. (επιμ.), Δανιήλ Φιλιππίδης, Γρηγόριος Κωνσταντάς Γεωγραφία Νεωτερικὴ (Ἀθήνα 1988).

Philippide, D.D., *Istoria României*, Cicanci, O. (μτφρ. στα ρουμανικά, εισαγωγή και σημειώσεις) (București 2004).